

Neurologie I.

senzitivní čítí
mozeček

MUDr. KATEŘINA KAPOUNKOVÁ, Ph.D

Senzitivní čítí

- ▶ význam anamnézy
- ▶ zásady vyšetření:
  - spolupráce pacienta
  - teplota prostředí
  - porovnání nálezu s anatomickou distribucí

Vždy vyšetřujeme při zavřených očích
Senzitivní výpadky jsou jemnějším nálezem než
změny reflexů – přikládáme menší váhu

znalost inervačních oblastí nervů, dermatomů, distribuce při poškození míchy, mozku

Modalita

Vibrační čití
Hluboké polohové čití

Teplota
Dotyk
Bodnutí; bolest

Tractus

Zadní provazce

Tractus
spinotalamicus

Wyšetření provádíme:

- Screeningově
- U symptomatických pacientů
- K ověření hypotézy na základě vyšetření motorického systému

Somatosenzitivita

Nutné – bez nich by se CNS nedozvěděl, co se děje v orgánech těla a jak byly provedeny příkazy

► Existují 2 hlavní systémy senzitivních drah:

anterolaterální systém (ALS)

dráha zadních provazců

► Obě dráhy

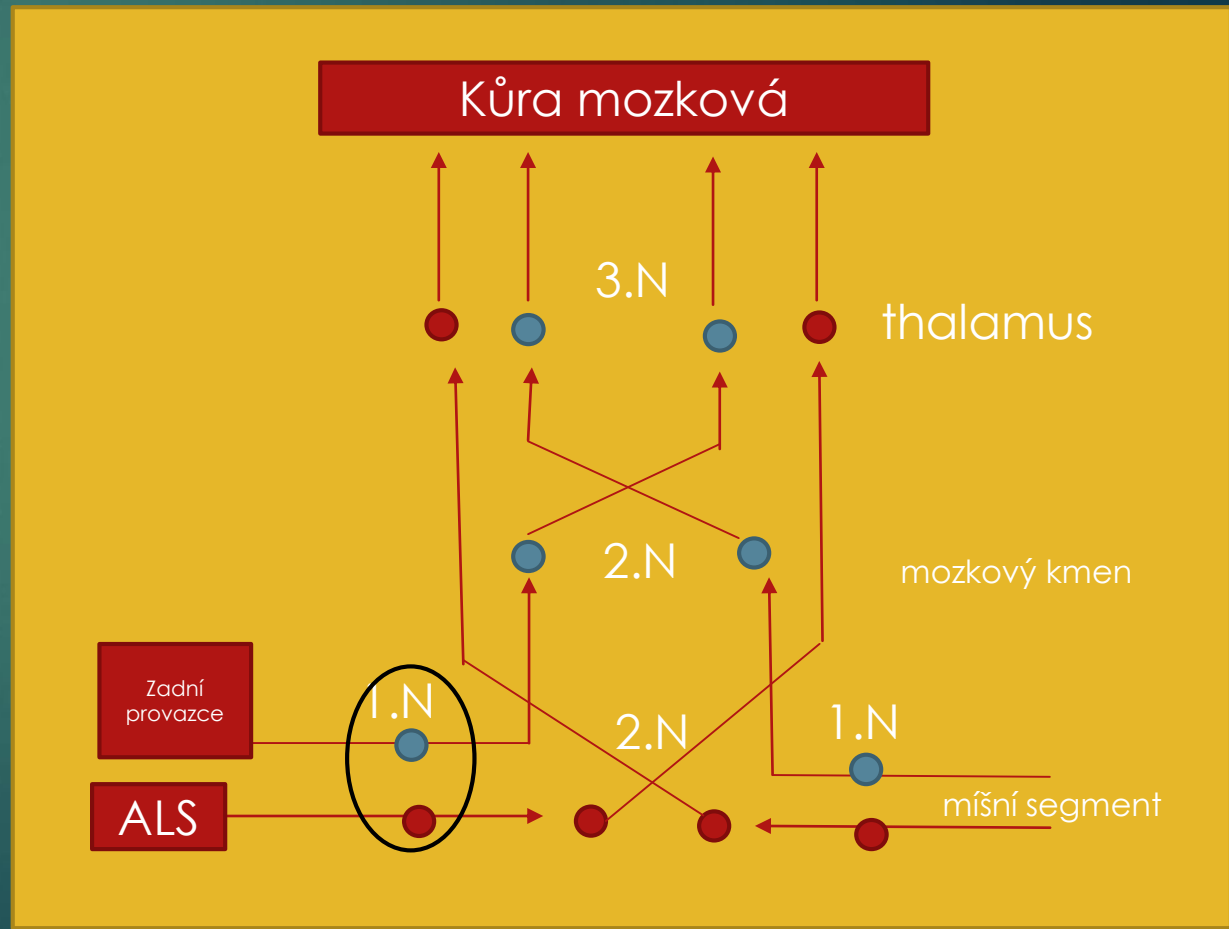
1.neuron: periferní senzitivní neuron, pro obě dráhy na stejném místě (**ganglion spinale**)

2.neuron:

u ALS v šedé hmotě míchy, axon se kříží (spinothalamická dráha)

Zadní provazce- leží v prodloužené míše, axon se kříží a pokračuje do thalamu

3.neuron: v thalamu (thalamo-kortikální)

Senzitivní symptomy

Symptomy negativní:

- hypestezie
- anestézie

Symptomy pozitivní:

- Parestezie
- Dysestézie
- Bolest
- Hyperestézie
- Allodynie – bolestivý vjem na běžný podnět, který bolest nevyvolává

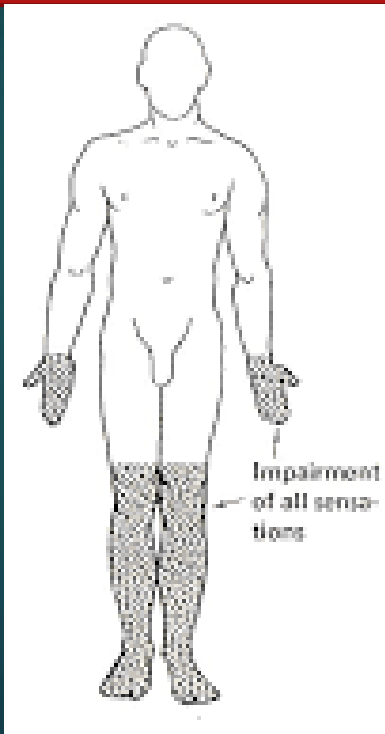
Vznikají následkem léze senzitivního nervového vlákna - dysfunkce

Klinické senzitivní syndromy

místo léze

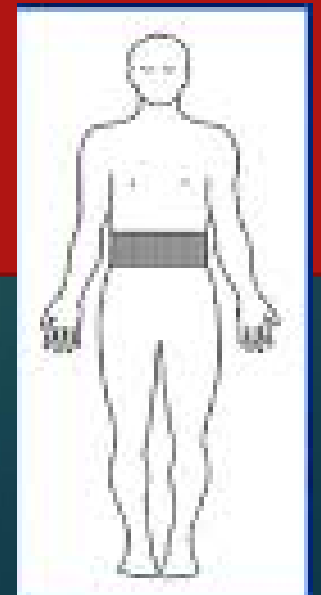
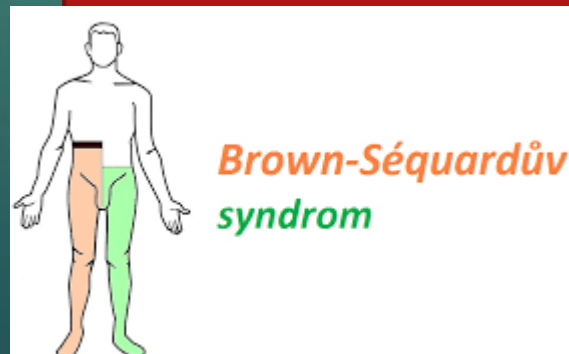
periferní

- dysfunkce mechanoreceptoru
- porucha periferních nervů – area nervina
- porucha míšních kořenů - dermatom

centrální

- míšní:
  - kompletní senzitivní míšní syndrom
  - parciální míšní syndrom (Brown-Séquard)
  - disociovaná porucha citlivosti (syringomyelická, tabická)
- mozkové
  - senzitivní poruchy při lézích mozkového kmene
  - thalamický syndrom
  - syndrom capsulae internaе
  - syndrom léze parietálního laloku

Nejčastěji postižené oblasti

HKK

n. medianus

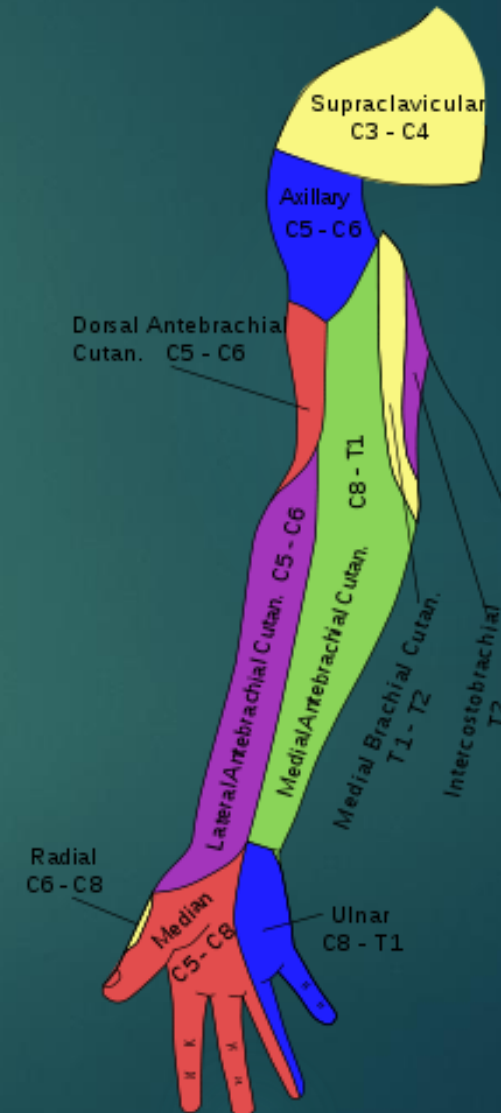
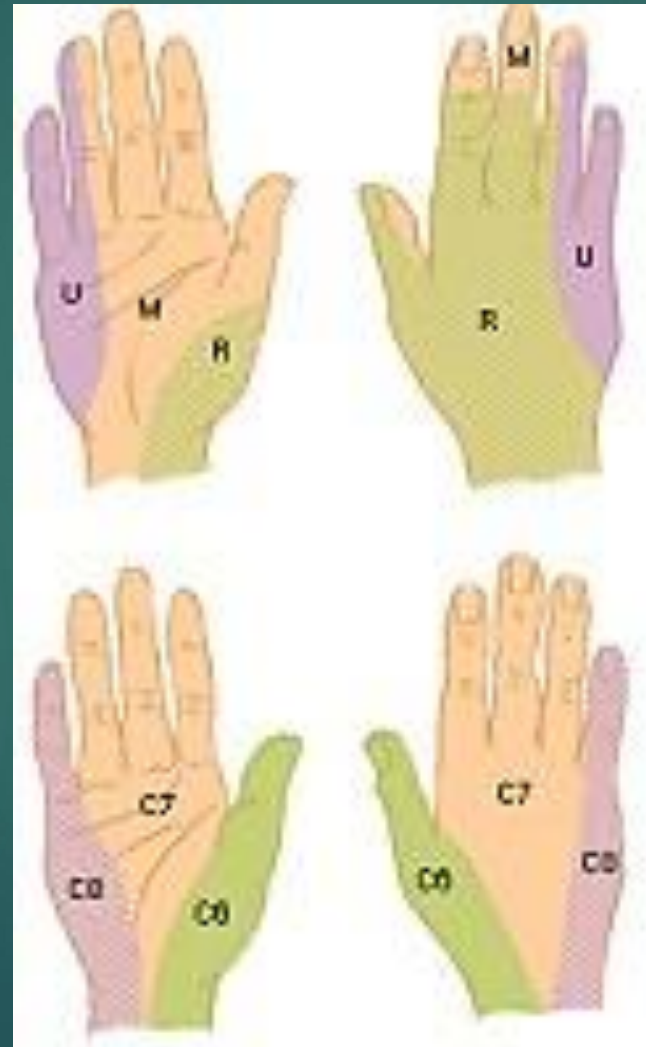
n. radialis

n. ulnaris

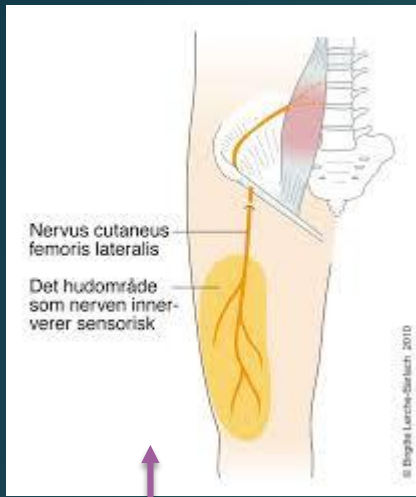
n. axilaris

Dermatomy

- kořenová inervace

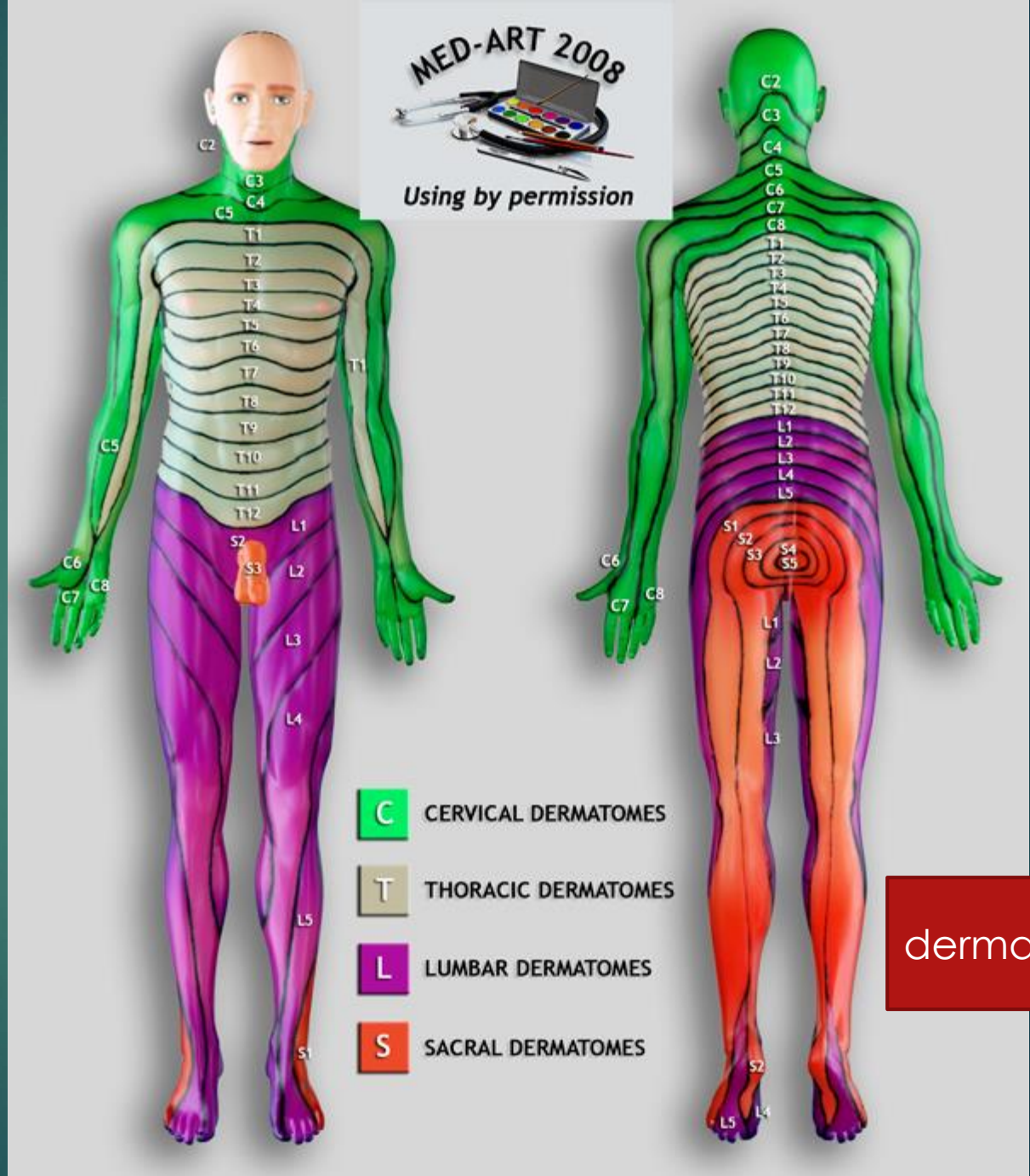
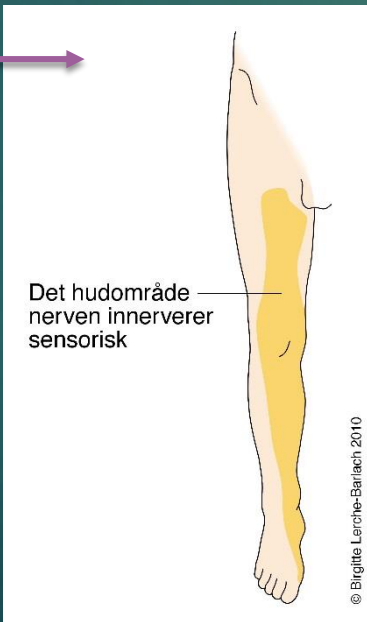
DKK

n. cutaneus femoris lateralis

n. fibularis communis

n. femoralis

n. ischiadicus

dermatology

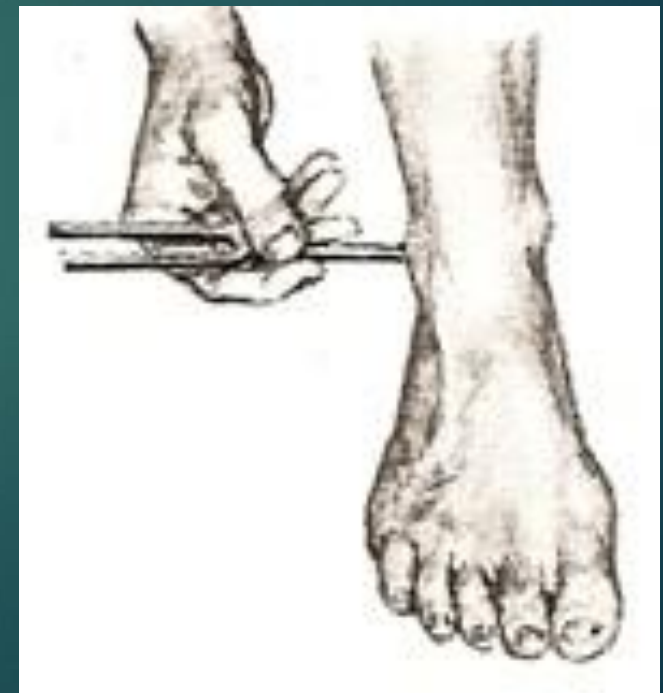

Hluboké čítí

- ▶ vyšetřujeme pomocí *ladičky*

rozvibrovanou přikládáme na periost v různých částech těla:

- ▶ hodnotíme, zde nemocný podnět **vnímá** a jak **dlouho**
- ▶ nejjednodušší způsob je porovnat vnímání intenzity podnětu nemocným se svým vlastním
- ▶ *Pohybujícím se prstem* či končetinovým segmentem nemocného nějakým směrem nemocný by měl rozpoznat, o jaký prst se jedná a jakým směrem jím pohybujeme (**polohocit**, **pohybocit**)

Povrchové čítí

vyšetření dotykového čítí

zjištujeme **doteky** (např. špejlí s vatou, štětíčkou) a drobnými bodnutími špendlíku

- ▶ neklademe sugestivní otázky, formulujeme dotazy neutrálně s důrazem na samostatnost odpovědi nemocného
- ▶ při hodnocení **poruchy čítí v dermatomu** vyšetřujeme napříč končetinou a sledujeme, kde se objeví porucha ve smyslu **hypestésie, hyperestésie, dysestésie**

termické čítí

- 2 zkumavky s vodou nebo termosondy

kterými si dotýkáme nemocného na různých partiích těla a ptáme se, zda dotek vnímal jako chladivý či horký

Frankel A

Frankel B,C,D,E

Neurologické vyšetření

Úplná ztráta motorických,
sensitivečních funkcí, včetně
propriocepce

Dominující
příznak

Odeznívající
deficit

Výpadek čítí,
kontralaterálně -
termické a nocicepce a
homolat.paresa a
porucha hlubokého čítí

Výpadek
motoriky a
čítí,
propriocepce
v normě

Výpadek
propriocepce
motorika a
algické a
termické čítí
v normě

Distální slabost
s převahou HKK a
dysesthesie, syringomyelic
ká disociace pod úrovní
léze

Lokalizace

Transversální léze
míšni

Brownův-Séquadův
hemisyndrom

Syndrom
přední léze
míšni

Syndrom
zadní léze
míšni

Syndrom centrální
léze míšni

Histopatologie

Zhmoždění až
nekrosa-
přerušeni
míchy

Míšni
komoce

Lokalizovaná nekrosa po kontusi, laceraci, krvácení případně
ischemizaci (lokalizace dle klinického obarzu)

Poruchy mozečku

⇒ ztráta koordinace a regulace provádění přesných pohybů
Příčiny: cévní, demyelinizace, sclerosis multiplex, neoplázie, toxiny

Paleocerebelární syndrom (mediální, vestibulární část)

- ztráta rovnováhy
- titubace
- ataxie (stoj a chůze o široké bazi)
- nystagmus
- výrazná porucha při chůzi, běhu (vyžaduje koordinovaný pohyb celého těla)

Neocerebelární syndrom (laterální, hemisféry)

- hypotonie
- dysartrie (obtížná artikulace)
- dysmetrie (problém odhadu vzdálenosti a rozsahu pohybu)
- dysdiadochokinéza (neschopnost vykonávat rychle se střídající pohyby)
- intentční třes (intenzita se zvyšuje s pohybem)

ATAXIE

Mozečkové zkoušky

- ▶ **Koordinace:** kombinace celé série motorických akcí
- ▶ **Integrita senzitivní zpětné vazby a motorické reakce**
- ▶ Udržování rovnováhy
- ▶ Udržování svalového tonusu
- ▶ Pravděpodobně má podíl i na kognitivních procesech, paměťových a řečových funkcích

Tato integrace v MOZEČKU

Jak vyšetřovat – pozor na přítomnost parézy a výpadek hlubokého čítí (inkoordinace – senzitivní ataxie), **proto hluboké čítí vyšetřovat dříve než mozeček**

Cerebelární příznaky

- ▶ **Ataxie** = porucha koordinace pohybů - dekompozice, porucha časování
Pohyb je sakadovaný, cik-cak
- ▶ **Hypermetrie** - porucha cílení
Makrografie, skandovaná řeč
- ▶ **Adiadochokinesa** - porucha alternujících pohybů
- ▶ **Pasivita** - snížení svalového tonu
- ▶ **Mozečkový tremor** - projevuje se při cílených pohybech (akcentuje se hlavně před cílem)
- ▶ **Poruchy řeči** - skandovaná – nepřírozeně přízvukná přerývaná řeč a setřelá, dysartrická řeč
- ▶ **Postižení stoje** (hlavně u lézí vermis) - nestabilní stoj o široké bázi, s převahou tahu vzad
- ▶ **postižení chůze** - chůze s tendencí ke kymácivým pádům
Nejdříve je postiženo vstávání ze židle, otáčky, schody

Mozečkové příznaky - shrnutí

- ▶ Často kombinace neo a paleo cerebelárních
- ▶ Neocerebelární příznaky jsou ipsilaterální
- ▶ Nehorší se zavřením očí
- ▶ Vcelku odpovídají obrazu intoxikace alkoholem

ATAXIE- trupu, končetin

Mozečkové symptomy: subjektivně

Porucha rovnováhy (≈ opilost, chůze ve vatě, na lodi)

- ▶ popis, zlepšující a zhoršující faktory
- ▶ pády: četnost, okolnosti – kdy?, kde?, jak?, proč?
- ▶ progrese (minuty, dny, měsíce, roky)
- ▶ průběh (kontinuální, progredující, epizodický)
- ▶ doprovodné příznaky (vegetativní, sluchové, neurologické)
- ▶ snížené sebevědomí

- Nešikovnost (zejména jemná motorika)

- Třes

- Zhoršení řeči

Vyšetření mozečkových funkcí

Ataxie:

- ▶ Dysmetrie: zkouška prst-nos, pata-koleno, Stewart-Holmes
- ▶ Dysdiadochokinéza: rychlé střídavé pohyby HKK i DKK
- ▶ Dyssynergie: leh-sed, sed-stoj, pull-test, chůze, psaní, spirála

Astázie-abázie: Romberg I-III, tand. stoj a chůze, chůze

Hypotonie: reflexy, sukuse trupu, pasivita končetin

Intenční tremor: zkouška prst-nos/pata-koleno, psaní, spirála, napití z kelímku

Dysartrie: spontánní promluva, slovní řady

Nystagmus: sledovací pohyby, fixace, sakády

Poruchy motor. učení: adaptation test

Jak vyšetřovat ?

- ▶ HKK
- ▶ DKK
- ▶ Vyšetřit stoj
- ▶ vyšetřit chůzi

Horní končetiny

- ▶ **Test prst – nos** (taxe, metrie)

Střídavě z plné extenze se dotýkat nosu (ušního lalůčku)
střídavě nosu a předmětu, který drží vyšetřující osoba

Stewart – Holmes zk

Intenční tremor

- ▶ **Opakované pohyby** (diadochokinéza)

Zavřené oči, symetrické pohyby (supinace, pronace)

Střídavě si poklepal dlaní jedné ruky na hřbet druhé ruky

Dolní končetiny

- ▶ **Test pata – holeň** (taxe, metrie)

Leh na zádech, zvednout nohu a patou se dotknout kolene a sjet po holeni dolů

- ▶ **Trup** (taxe)

Vyzvat vyšetřovaného, aby se z lehu posadil bez rukou. Sledovat zda nepadá k jedné straně

Vyšetření stoje (Rombergovy stoje)

Stoj I:

- ▶ **spontánní stoj s otevřenýma očima**
- ▶ **všímáme si:**
  - jak široce rozkročený stojí
  - zda nejsou přítomny mimovolní pohyby
  - zda nedochází k spontánním úchylkám stoje či dokonce k tendenci k pádu

Stoj II:

- ▶ **stoj spatný**, tj. dal nohy co nejbližší k sobě (jak špičky, tak paty)
  - v tomto postoji se zvýrazňují především obtíže se stabilitou stoje

Stoj III:

- ▶ **Stoj spatný při zavřených očích**
- ▶ pokud se stabilita stoje zhorší při zavřených očích, hovoříme o tzv. **pozitivním Rombergově testu**

Vyšetření chůze

▶ spontánní chůzi vyšetřovaného při otevřených očích

- hodnotíme celkové **držení těla** při chůzi, případnou končetinovou slabost, kulhání
- všímáme si event. abnormního držení horní, dolní končetiny, zda jsou přítomny **synkineze** (souhyby horních končetin při chůzi)
- hodnocení **rychlosti chůze** a event. **úchylek** od směru chůze

Vždy necháme vyšetřovaného ujít minimálně 15-20 kroků

▶ schopnost chůze při zavřených očích

- vyšetřovaný se postaví několik metrů od nás, podívá se na nás, **zavře oči** a **vykročí naším směrem**

má rozšířenou bázi, zvýšené souhyby horních končetin, trup se naklání dozadu, vyskytuje se nerovnoměrnost v trvání kroků a kladení nohou, titubace do strany, hypermetrické kroky